

ერთა ლიგის მნიშვნელობა

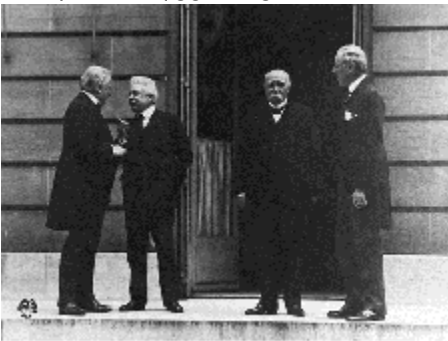
LEAGUE OF NATIONS

SOCIÉTÉ DES NATIONS

პირველი მსოფლიო ომის შემდეგ საზოგადოებაში დამკვიდრდა შეხედულება, რომ ომები პოლიტიკურ გაუგებრობათა და საგარეო პოლიტიკაში საზოგადოების ჩაურევლობის შედეგია. გაჩნდა წარმოდგენა, რომ საყოველთაო მშვიდობის მიღწევა შესაძლებელი გახდებოდა სახელმწიფოთა შორის დიალოგისა და საერთაშორისო სამართლის უზენაესობის დამკვიდრებით.

ამ წარმოდგენამ განაპირობა მსოფლიოში პირველი საერთაშორისო ორგანიზაციის, „ერთა ლიგის“

შექმნა. უფრო კონკრეტულად კი ლიგა 1919-20 წლებში ვერსალის საზავო ხელშეკრულების საფუძველზე დაარსდა 44 ქვეყნის თაოსნობით. მის დამფუძნებლად მოიაზრება „დიდი ოთხეული“: ვუდრო ვილსონი, დევიდ ლოიდ ჯორჯი, ორლანდო ვიტორიო და ჟორჟ კლემანსო.

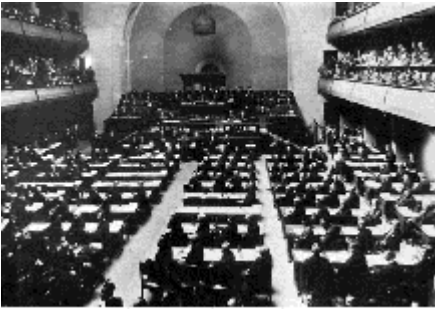
მარცხნიდან მარჯვნივ: დევიდ ლოიდ ჯორჯი, ვიტორიო ორლანდო, ჟორჟ კლემანსო, ვუდრო ვილსონი

ვუდრო ვილსონი (1856-1924) --- ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტი პირველი მსოფლიო ომისა და ვერსალის საზავო მოლაპარაკებების დროს. სწორედ მას ეკუთვნის „ერთა ლიგის“ იდეა. ვილსონი იზიარებდა მოსაზრებას, რომ ომის შემდეგ გერმანიის მკაცრად დასჯა მომავალში გამოიწვევდა შურისძიების გაღვივებას, რაც საბოლოოდ ცუდ შედეგამდე მიგვიყვანდა, ამიტომაც მან მოკავშირეებს შესთავაზა „თოთხმეტპუნქტიანი გეგმა“, რაც სამწუხაროდ არ იყო გათვალისწინებული, თუმცა შეიქმნა „ერთა ლიგა“, რომელიც უნდა გამხდარიყო მსოფლიო მშვიდობის გარანტი.

დევიდ ლოიდ ჯორჯი (1863-1945) --- დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრი ვერსალის საზავო მოლაპარაკებების დროს, ფიქრობდა რომ გერმანია მკაცრად უნდა დასჯილიყო.

ვიტორიო ორლანდო (1860-1952) --- იტალიის წარმომადგენელი ვერსალის საზავო მოლაპარაკებების დროს. მის ინტერესში მხოლოდ ტერიტორიების გაფართოება შედიოდა, რაც საბოლოოდ კრახით დამთავრდა, რამაც ასევე დაასრულა მისი კარიერა.

ჟორჟ კლემანსო (1842-1929) --- საფრანგეთის პრემიერ-მინისტრი პირველი მსოფლიო ომისა და ვერსალის საზავო მოლაპარაკებების დროს. იზიარებდა მოსაზრებას, რომ გერმანია რაც შეიძლება მკაცრად უნდა დასჯილიყო, რათა მომავალში ველარ გაეხედა იგივეს ჩადენა. არ იყო დარწმუნებული, თუ რამდენად გაამართლებდა ვილსონის მსოფლიო პარლამენტის იდეა.

“ერთა ლიგის“ მთავარი მმართველი ორგანოები, რომლებიც მდებარეობდნენ ჟენევაში:

1. **საბჭო**, შედგებოდა 4 მუდმივი და 4 არჩევითი წევრისგან. მუდმივი წევრები იყვნენ: იტალია, საფრანგეთი, დიდი ბრიტანეთი და იაპონია. 2. **ასამბლეა**, რომელიც მსოფლიო პარლამენტის შექმნის პირველი მცდელობა იყო. ასამბლეაზე განიხილებოდა სხვადასხვა სახის მსოფლიო პრობლემები, თუმცა უნდა აღინიშნოს

ის ფაქტი, რომ ნებისმიერ სახელმწიფოს ჰქონდა უფლება ვეტო დაედო ნებისმიერი გადაწყვეტილებისთვის, ამიტომ ხშირდებ მნიშვნელოვანი საკითხები იზლოკებოდა. 3. **საერთაშორისო სასამართლო**, რომელიც მდებარეობდა ქალაქ ჰააგაში. ის შედგებოდა სხვადასხვა ქვეყნებიდან არჩეული 15 მოსამართლისგან და განიხილავდა დავებს ქვეყნებს შორის. მთავარი მმართველი ორგანოების გარდა, „ერთა ლიგას“ გააჩნდა სხვა ისეთი კომიტეტებიც, რომლებიც ზრუნავდნენ: ქალთა და ბავშვთა უფლებებზე, მათი სოციალური პირობების გაუმჯობესებაზე და ზოგადად, ეკონომიკურ და ფინანსურ პრობლემებზე.

1918-21 წლებში საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის საგარეო პოლიტიკაში უმნიშვნელოვანესია ურთიერთობები „ერთა ლიგასთან“. ამ პერიოდის საქართველოს მთავარი საგარეო ვექტორი მიმართული იყო ევროპის ქვეყნებთან დაახლოებისკენ. საქართველომ მთელი თავისი ძალისხმევა მიმართა იქითკენ, რომ გამხდარიყო ორგანიზაციის წევრი, სადაც დიდი და მცირე ქვეყნები თანასწორობის პრინციპით ერთიანდებოდნენ და რომელიც უნდა გამხდარიყო ქვეყნის სუვერენიტეტის გარანტი. საბოლოოდ 1921 წლის 16 დეკემბერს ჟენევაში განიხილეს საქართველოს საკითხი, სადაც 24 სახელმწიფოდან მას მხარი მხოლოდ 10-მა დაუჭირა, მაშინ როცა

საჭირო იყო 14 ხმა. საქართველო ვერ გახდა ერთა ლიგის წევრი, რის მიზეზად დასახელდა კავკასიის რეგიონის არასტაბილურობა და რუსეთის ინტერესები ამ რეგიონისადმი. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის საზღვრები ჯერ კიდევ არ იყო ზუსტად დადგენილი, რაც დიდ პრობლემას წარმოადგენდა ლიგაში გაწევრიანებისათვის. თავის მხრივ, ევროპის წამყვანმა სახელმწიფოებმა არ იკისრეს პატარა საქართველოს გამო დიდ რუსეთთან

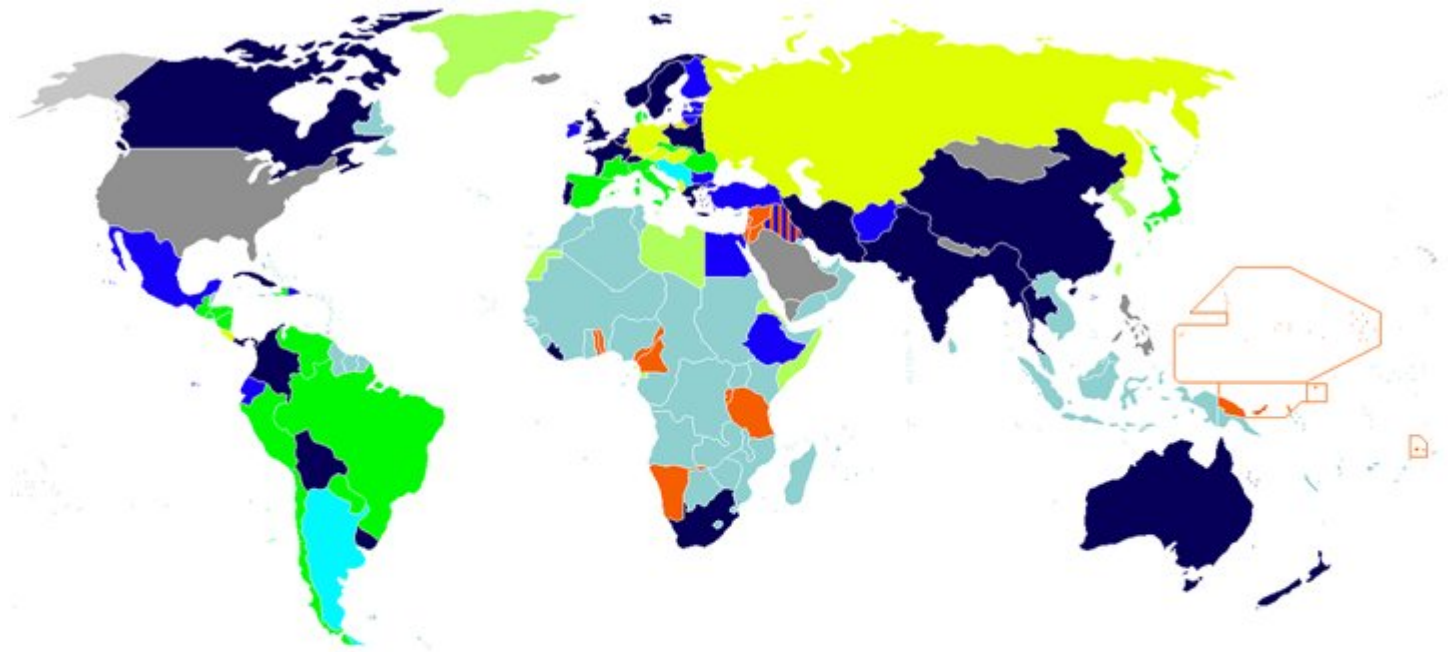

დაპირისპირება, მით უმეტეს მაშინ, როცა საბჭოთა რუსეთი ძალებს იკრებდა. ერთა ლიგის არსებობას მოჰყვა დადებითი შედეგები, მათ შორის: მან შეძლო ომის შეჩერება ბალკანეთის ამჟამინდელი სახელმწიფოების ტერიტორიებზე, შეეცადა გაეუმჯობესებინა სოციალური და ეკონომიკური პირობები მესამე სამყაროს ქვეყნებში და მკაფიოდ დაანახა დანარჩენ მსოფლიოს, თუ რა მძიმე პრობლემების წინაშე იდგა მესამე სამყარო. ამავე დროს, ერთა ლიგამ ვერ შეძლო შეეჩერებინა იაპონია ჩინეთზე თავდასხმისგან, ხოლო იტალია ეთიოპიაზე თავდასხმისგან. ასევე, ორგანიზაციის ბევრმა წევრმა ქვეყნამ უარი თქვა შეეცვალა საკუთარი საგარეო პოლიტიკა, იმის მიუხედავად, რომ ის წინააღმდეგობაში მოდიოდა ერთა ლიგის პრინციპებთან.

ერთა ლიგას არავითარი მონაწილეობა არ მიუღია მეორე მსოფლიო ომში და 1946 წელს თითქმის შეუმჩნევლად დაიშალა, თუმცა მისი როლი კაცობრიობის წინაშე დიდია.

ერთა ლიგა იყო მსოფლიოს პირველი ორგანიზაცია, რომელმაც საფუძველი დაუდო სხვა ორგანიზაციების შექმნას, მათ შორის „გაეროს“, რომელიც დღეს-დღეობით მსოფლიოში ერთ-ერთი წამყვანია. ასევე, ერთა ლიგის შექმნით, იყო მცდელობა შექმნილიყო პირველი მსოფლიო პარლამენტი, სადაც ყველას აზრი გათვალისწინებული იქნებოდა და წამყვანი და განვითარებადი ქვეყნების სიტყვას ერთნაირი ძალა ექნებოდა, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია იმდროინდელი სამყაროსთვის. ერთა ლიგა წარმოადგენდა შანსს საქართველოს მსგავსი პატარა ქვეყნებისთვის, შეერთებოდა დიდ ევროპულ ოჯახს და ჰქონოდა მშვიდობის გარანტია. ორგანიზაციის მთავარ მიზანს კი საერთაშორისო კონფლიქტების ომის გარეშე მოგვარება წარმოადგენდა, რაც დიდი წინგადადგმული ნაბიჯი იყო კაცობრიობისთვის.

ერთა ლიგის წევრი ქვეყნები

● Founding member that stayed until the end ● Founding member that left and joined again ● Founding member that left ● Joined later and stayed until the end ● Joined later and left later	● League of Nations mandate ● Never members ● Colonies of members ● Colonies of members that left ● Colonies/territories of non-members

**League
of
Nations**

გამოყენებული მასალა:

- ინტერნეტრესურსები
- ჟურნალ „ტაბულას“ სტატია საქართველოსა და ერთა ლიგის შესახებ (20 მაისი, 2015)
- historylearningsite.com
- userserols.com
- worldatwar.net/timeline

თორნიკე ტაბატაძე - თსუ საბავშვო უნივერსიტეტის ზაფხულის სკოლის მსმენელი,

ქ. ჭიათურის #1 საჯარო სკოლა, XI კლასი.